

ZA SADAŠNJE I BUDUĆE STUDENTE S INVALIDITETOM

ŠTO JE BITNO ZNATI O PRAVIMA I OBЛИCIMA POTPОRE

Izradila Koordinacija pravobraniteljice za osobe s invaliditetom za podršku u visokom obrazovanju

Zagreb, svibanj 2022.

Sadržaj

PRIJE UPISA	3
PRILAGODBA ISPITNE TEHNOLOGIJE NA DRŽAVNOJ MATURI	3
PRILAGODBA DODATNIH PROVJERA ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI ZA UPIS NA STUDIJ	3
PREDNOST PRI UPISU NA STUDIJ	3
PRAVO NA SUBVENCIONIRANO STANOVANJE U STUDENTSKIM DOMOVIMA	4
NAKON UPISA	6
SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA STUDIJA*	6
PRAVO NA NOVČANU POTPORU ZA PODMIRENJE DIJELA TROŠKOVA PRIJEVOZA	6
STIPENDIJE	7
PRILAGODBA NASTAVNOGA PROCESA I POLAGANJA ISPITA.	7
INDIVIDUALNI OBLICI POTPORE (ASISTENCIJA, VRŠNJAČKA POTPORA).	9
POMOĆNA TEHNOLOGIJA I PRILAGODBA LITERATURE.	9
PRILAGOĐENI PRIJEVOZ	10
KORISNI SAVJETI	11
VAŽNI I KORISNI KONTAKTI I LINKOVI	12
JAVNA SVEUČILIŠTA U REPUBLICI HRVATSKOJ.	12
INSTITUCIJE	13
SAVEZI I UDRUGE	14

PRILAGODBA ISPITNE TEHNOLOGIJE NA DRŽAVNOJ MATURI

Kandidati s invaliditetom mogu ostvariti pravo na prilagodbu ispitne tehnologije na državnoj maturi temeljem procjene i odluke Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

Da bi se ostvarilo takvo pravo, uz dostavljen obrazac zahtjeva za prilagodbu potrebni su i dokazi o svojim teškoćama (rješenje o primjerenom obliku školovanja učenika s teškoćama u razvoju, nalaz i mišljenje o vrsti i stupnju teškoće u razvoju, medicinska dokumentacija, nalazi i mišljenja školskih stručnjaka).

Sve informacije mogu se dobiti od ispitnog koordinatora u školi, a važno je proučiti i Upute za prilagodbu ispitne tehnologije, dostupne na mrežnoj stranici Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

PRILAGODBA DODATNIH PROVJERA ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI ZA UPIS NA STUDIJ

Pojedina visoka učilišta organiziraju dodatne provjere znanja, vještina i sposobnosti za upis na studijske programe. Kako bi se ostvarilo pravo na individualizirano prilagođen način dodatne provjere, treba se pravovremeno obratiti visokom učilištu (službi za podršku studentima ili koordinatoru za studente s invaliditetom) radi podnošenja zahtjeva za prilagodbu i dogovora o pojedinostima provedbe dodatne provjere znanja, vještina i sposobnosti.

PREDNOST PRI UPISU NA STUDIJ

Kandidati sa 60 % i više tjelesnog oštećenja i kandidati s 2. do 4. stupnjem oštećenja funkcionalnih sposobnosti imaju pravo upisa u status redovitih studenata izvan odbrene upisne kvote uz uvjet da prijeđu razredbeni prag i zadovolje na eventualnoj provjeri posebnih sposobnosti.

Ako visoko učilište ne odredi drukčije, pod prijeđenim razredbenim pragom smatraju se položeni svi ispiti koje je visoko učilište odredilo kao obvezne za upis.

Potvrda o pripadnosti ovoj skupini (rješenje Hrvatskoga zavoda za mirovinsko osiguranje o tjelesnom oštećenju ili nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom), original ili ovjerena preslika podnosi se Središnjemu prijavnom uredu Agencije za znanost i visoko obrazovanje u propisanom roku.

PRAVO NA SUBVENCIONIRANO STANOVANJE U STUDENTSKIM DOMOVIMA

Redoviti studenti na preddiplomskome sveučilišnom studiju, integriranome preddiplomskom i diplomskome sveučilišnom studiju, diplomskome sveučilišnom studiju, kratkome stručnom studiju, preddiplomskome stručnom studiju i specijalističkome diplomskom stručnom studiju i studenti s invaliditetom na poslijediplomskome sveučilišnom studiju na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj mogu ostvariti pravo na subvencionirano stanovanje u studentskim domovima, u slobodnim kapacitetima učeničkih domova i kod privatnih stanodavaca u skladu s Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava redovitih studenata na subvencionirano stanovanje.

Pravo se ostvaruje prijavom na javni natječaj koji raspisuju i objavljaju na svojim mrežnim stranicama studentski centri, i visoka učilišta u mjestima koji nemaju studentskog centra. Javni se natječaji raspisuju uobičajeno tijekom lipnja i srpnja tekuće akademske godine, za svaku sljedeću akademsku godinu.

Studenti mogu ostvariti pravo na subvencionirano stanovanje samo u mjestima gdje studiraju ako im je mjesto studiranja različito od mesta prebivališta.

Studenti od 1. do 5. kategorije invaliditeta (više od 50 % tjelesnog oštećenja), uključujući i studente s invaliditetom na poslijediplomskome sveučilišnom studiju, stječu izravno pravo na subvencionirano stanovanje uz uvjet*:

- da su u tekućoj akademskoj godini ostvarili najmanje 1 ECTS bod,
- da su ostvarili najmanje 15 ECTS bodova prosječno u prethodnim godinama studiranja.

Ovi se uvjeti ne odnose na studente koji u godini prijave na natječaj prvi put upisuju prvu godinu studija.

Status studenta s invaliditetom dokazuje se rješenjem o postotku tjelesnog oštećenja, sukladno Uredbi o metodologijama vještačenja.

Studenti s invaliditetom od 6. do 10. kategorije invaliditeta u natječajnom postupku ostvaruju dodatne bodove prema sljedećoj raspodjeli:

- 6. kategorija (50 % tjelesnog oštećenja) – 400 bodova,
- 7. kategorija (40 % tjelesnog oštećenja) – 320 bodova,
- 8. kategorija (30 % tjelesnog oštećenja) – 250 bodova,
- 9. kategorija (20 % tjelesnog oštećenja) – 200 bodova,
- 10. kategorija (10 % tjelesnog oštećenja) – 150 bodova.

Studenti nemaju pravo na subvencionirano stanovanje tijekom akademске godine u razdoblju od 16. srpnja do 31. kolovoza, uz iznimku onih s invaliditetom od 1. do 5. kategorije invaliditeta, za koje je to zajamčeno.

Studenti koji upišu mirovanje u akademskoj godini za koju im je dodijeljeno pravo na subvencionirano stanovanje gube to pravo tijekom trajanja mirovanja. Izuzeće se odnosi na studente s invaliditetom od 1. do 5. kategorije ako mirovanje studija ne upisuju treću akademsku godinu uzastopno.

Novoizgrađeni ili obnovljeni studentski domovi osigurali su većim dijelom prisluškivateljstvo osobama s invaliditetom u sobama prilagođenima studentima s invaliditetom koji se za kretanje koriste kolicima. Važno je pravovremeno informirati o mogućnostima i smještajnim kapacitetima u mjestu studiranja, te prilikom prijave na natječaj za smještaj treba istaknuti potrebu za prilagođenom sobom.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja za svaku akademsku godinu donosi i objavljuje na svojim mrežnim stranicama Odluku o iznosu subvencija i kvoti za subvencionirano stanovanje.

Napomene:

* Pravo na subvencionirano stanovanje kod privatnih stanodavaca studenti mogu ostvariti samo u mjestima u kojima nema studentskog doma ili su kapaciteti studentskih domova nedostatni.

** Studenti koji će/su u akademskoj godini u kojoj se prijavljuju na natječaj prvi put upisali prvu godinu studija, podnose prijavu na natječaj neovisno o tome jesu li do trenutka raspisivanja natječaja upisali ili će tek upisati studij.

SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA STUDIJA*

Pravo na punu subvenciju participacije u troškovima studija (besplatnu školarinu) ostvaruju redoviti studenti akreditiranih preddiplomskih sveučilišnih, integriranih pred-diplomskih i diplomskih sveučilišnih, diplomskih sveučilišnih, kratkih stručnih, preddiplomskih stručnih i specijalističkih diplomskih stručnih studija na javnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj:

- koji prvi put upisuju prvu godinu studija,
- koji su u prethodnoj akademskoj godini stekli najmanje 55 ECTS bodova na studijskom programu, ili najmanje 30 ECTS bodova za studente s utvrđenim tjelesnim oštećenjem od 60 % i više.

Studenti s utvrđenim tjelesnim oštećenjem od 60 % i više imaju pravo na punu subvenciju participacije u troškovima studija i prilikom drugog upisa prve godine novog studija iste razine, unatoč tome što su prethodno studirali, a ispisali su se bez završetka studija.

* Izvor: Odluka Vlade RH o programskom financiranju javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u ak. god. 2018./2019 - 2021./2022. (Narodne novine, broj 87/2018.) - za buduće razdoblje potrebno je pratiti informacije na mrežnim stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja ili se obratiti visokom učilištu na kojemu studirate (službi za podršku studentima s invaliditetom).

PRAVO NA NOVČANU POTPORU ZA PODMIRENJE DIJELA TROŠKOVA PRIJEVOZA

Redoviti studenti na preddiplomske sveučilišne, diplomske sveučilišne, integrirane preddiplomske i diplomske sveučilišne, kratke stručne, preddiplomske stručne i specijalističke diplomske stručne studije, te redoviti studenti poslijediplomskih studija s najmanje 60 % utvrđenog tjelesnog i osjetilnog oštećenja mogu podnijeti zahtjev za novčanu potporu u podmirenju dijela troškova prijevoza. Zahtjev se podnosi Ministarstvu znanosti i obrazovanja za svaku akademsku godinu.

Uvjeti za ostvarivanje i trajanje ovoga prava, način podnošenja zahtjeva i potrebna dokumentacija propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na novčanu potporu za podmirenje dijela troškova prijevoza za redovite studente s invaliditetom (Narodne novine, broj 23/15.).

Visinu iznosa novčane potpore za podmirenje dijela troškova prijevoza određuje ministar znanosti i obrazovanja odlukom koja se donosi prije početka akademske godine, u skladu s osiguranim sredstvima u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Odluka, zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu potporu i rok za podnošenje zahtjeva objavljuju se na mrežnoj stranici Ministarstva znanosti i obrazovanja.

STIPENDIJE

Ministarstvo znanosti i obrazovanja dodjeljuje tri vrste državnih stipendija za redovite studente visokih učilišta u Republici Hrvatskoj: državne stipendije studentima u STEM područjima znanosti, državne stipendije studentima na temelju socio-ekonomskoga statusa i državne stipendije za posebne skupine studenata.

Kategorija 2. državnih stipendija za posebne skupine studenata namijenjena je studentima s invaliditetom. Za ostale vrste državnih stipendija, studenti s invaliditetom ostvaruju dodatne bodove u postupku rangiranja pri ostvarivanju prava na državnu stipendiju.

Javne natječaje za prijavu na državne stipendije i postupak dodjele objavljuje Ministarstvo znanosti i obrazovanja u listopadu za tekuću akademsku godinu. Uvjeti za ostvarivanje prava studenata na državne stipendije propisani su pravilnicima. Predmetni javni natječaji i pravilnici objavljuju se na mrežnoj stranici Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Pojedina sveučilišta također raspisuju natječaje za stipendiranje studenata (s invaliditetom) – o tome se potrebno raspitati u službama/uredima za podršku studentima s invaliditetom koji djeluju pri sveučilištu.

U međunarodnoj razmjeni studenata (program Erasmus+), studenti s invaliditetom imaju pravo na dodatnu financijsku potporu zbog objektivno većih troškova sukladno njihovim specifičnim potrebama.

Grad Zagreb raspisuje posebne natječaje za dodjelu stipendija studentima s invaliditetom i studentima s invaliditetom poslijediplomskih studija. Pojedine lokalne zajednice (općine, gradovi, županije), ali i zaklade također stipendiraju studente s invaliditetom.

PRILAGODBA NASTAVNOGA PROCESA I POLAGANJA ISPITA

Studenti s invaliditetom (uključujući studente s oštećenjima vida, sluha, motorike, kroničnim bolestima, psihičkim smetnjama, Aspergerovim sindromom, specifičnim teškoćama u učenju, kao primjerice disleksijom, disgrafijom, ADHD-om) za koje postoji takva potreba, imaju pravo na individualizirano prilagođen način praćenja nastave i polaganja ispita.

Da bi se ostvarilo ovo pravo potrebno se obratiti službi/uredu/koordinatoru za podršku studentima s invaliditetom koji djeluje pri visokom učilištu na kojem studirate.

Zahtjev za prilagodbu treba potkrijepiti odgovarajućom dokumentacijom (npr. potvrdom fakultetskog liječnika, odlukom o prilagodbi ispitne tehnologije na ispitima državne mature, rješenjem o individualiziranom pristupu tijekom ranijeg obrazovanja, nalazom i mišljenjem tijela vještačenja, logopedskim nalazom i mišljenjem i sl.). Na temelju zahtjeva studenta i odgovarajuće dokumentacije, donosi se preporuka za prilagodbu.

Oblici prilagodbe ovise o individualnim teškoćama i potrebama studenta, ali i o zahtjevima studijskog programa (definiranim ishodima učenja) s kojima se ne smiju kompromitirati, o čemu odlučuje predmetni nastavnik.

Neki od primjera prilagodbi za nastavni proces uključuju:

- digitaliziranu ispitnu literaturu,
- unaprijed ustupanje prezentacija i nastavnih materijala u digitalnom obliku (doc., docx. ili pdf.),
- korištenje prilagođenom opremom (npr. računala s ugrađenim čitačem ekrana i govornom jedinicom) tijekom predavanja,
- potporu druge osobe (asistenta) u zapisivanju bilježaka i praćenju predavanja (npr. vršnjačka potpora, prevoditelj znakovnog jezika),
- produljeno vrijeme za predaju seminarskih i drugih radova,
- audio - snimanje predavanja (uz prethodni dogovor s nastavnikom),
- alternativne oblike izvršavanja obveza (npr. pisanje seminarskog rada, sudjelovanje u projektu...) u nemogućnosti sudjelovanja u nastavi,
- individualne termine za ispite.

Neki od primjera prilagodbi na ispitima uključuju:

- produljeno vrijeme pisanja ispita (do najviše dvostruko više vremena za ostale studente),
- usmene umjesto pisanih provjera znanja, i obratno,
- pisanje ispita u posebnoj prostoriji,
- korištenje prilagođenom opremom (npr. računala s ugrađenim čitačem ekrana i govornom jedinicom) tijekom provjera znanja,
- grafičku prilagodbu ispitnog materijala (npr. uvećana slova, prored, podebljane ključne riječi),

- potporu druge osobe (asistenta) u zapisivanju odgovora (po diktatu).

Važno se na vrijeme dogovoriti s predmetnim nastavnikom o ostvarivanju predloženih i mogućih oblika prilagodbe. Preporučuje se javiti nastavniku najkasnije tjedan dana prije ispita/kolokvija. Jednako tako, poželjno je odmah na prvom predavanju informirati nastavnika o svojim potrebama uz praćenje nastave.

INDIVIDUALNI OBLICI POTPORE (ASISTENCIJA, VRŠNJAČKA POTPORA)

Pojedina visoka učilišta (primjerice Sveučilište u Zagrebu i Sveučilište u Rijeci) osiguravaju vršnjačku potporu studentima s invaliditetom u akademskom okruženju. Radi se o potpori vršnjaka asistenta („jedan na jedan“) u realizaciji akademskih aktivnosti (npr. potpora pri dolasku na fakultet i kretanju po prostorima fakulteta, u pisanju bilježaka s predavanja, rješavanju administrativnih procedura na fakultetu, verbalnom opisivanju vizualno prezentiranih sadržaja, potpora u različitim socijalnim situacijama, poput posredovanja u komunikaciji i sl.). U službi/uredu za podršku studentima s invaliditetom potrebno se informirati o uvjetima i načinu za ostvarivanje ovog oblika potpore.

Sveučilišta u Zagrebu i Rijeci organiziraju i uslugu asistencije studentima s težim motoričkim oštećenjima koji su smješteni u studentskom domu. Riječ je o pomoći u zadovoljavanju svakodnevnih životnih potreba (pomoći u održavanju higijene, kretanju, hranjenju, pospremanju, obavljanju administrativnih poslova i sl.). Mnogi studenti s težim motoričkim oštećenjima koji su smješteni u studentskim domovima koriste se i pravom na zdravstvenu njegu u kući (u propisima HZZO-a). Preko udruga osoba/mladih/studenata s invaliditetom moguće je ostvariti i pravo na osobnog asistenta.

POMOĆNA TEHNOLOGIJA I PRILAGODBA LITERATURE

Pojedine sveučilišne službe/uredi za podršku studentima s invaliditetom posjeduju određenu pomoćnu tehnologiju za studente s oštećenjima vida (npr. brajičnu bilježnicu i pisač, elektronička povećala, skener, prijenosna računala), kojima se studenti po potrebi mogu koristiti u nastavnom procesu.

Pojedina visoka učilišta preko služba podrške i knjižnica pružaju uslugu prilagodbe nastavne literature. Takvu uslugu osiguravaju i pojedine udruge osoba/mladih s invaliditetom.

PRILAGOĐENI PRIJEVOZ

Pojedine jedinice lokalne i regionalne samouprave (gradovi, županije) organiziraju prilagođeni prijevoz osobama s invaliditetom (posebna kombi vozila), ali su usluge i kapaciteti nerijetko nedostatni.

Uslugu prilagođenog prijevoza zbog toga pružaju i mnoge udruge osoba/mladih s invaliditetom.

Pojedina visoka učilišta u suradnji s udrugom ili tvrtkom koja osigurava takvu uslugu pružaju pomoć u organizaciji ili sufinanciranju prilagođenog prijevoza.

Raspitajte se o službama i oblicima potpore koji su dostupni na visokom učilištu i prije nego se službeno upišete.

Kontaktirajte službu/ured za podršku studentima s invaliditetom radi informiranja i ostvarivanja prava i potpore.

Pribavite na vrijeme dokumentaciju potrebnu za ostvarivanje određenih prava (npr. rješenje o postotku tjelesnog oštećenja, koje izdaje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, ili nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom).

Redovito pratite informacije na mrežnim stranicama visokog učilišta na kojem studirate (fakulteta, sveučilišta, veleučilišta...) i Ministarstva znanosti i obrazovanja, posebno pravilnike o studiranju kojima se reguliraju način studiranja, prava i obveze.

JAVNA SVEUČILIŠTA U REPUBLICI HRVATSKOJ

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Ured za studente s invaliditetom

Adresa: Studentski dom „Stjepan Radić“, Jarunska 2, 10000 Zagreb

T: 01 4564 405; M: 099 4593 578

e-adresa: uredssi@unizg.hr

Ured za studente s invaliditetom Filozofskog fakulteta

Adresa: Filozofski fakultet, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

e-adresa: uredssi@ffzg.hr

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Ured za studente s invaliditetom Sveučilišnog savjetovališnog centra

Radmile Matejčić 3, Kampus Sveučilišta u Rijeci (zgrada Građevinskog fakulteta u Rijeci)

T: 051 265 844

e-adresa: uredssi@uniri.hr

SVEUČILIŠTE U ZADRU

Studentsko savjetovalište

Adresa: Trg kneza Višeslava 9, 23000 Zadar

T: 023 200 820 ili 0800 200 199

e-mail: savjetovaliste@unizd.hr

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Ured za studente s invaliditetom

Adresa: Sveučilišni kampus, Ulica cara Hadrijana 8, 31000 Osijek

T: 031 494 305

e-adresa: dspanic@unios.hr

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI

Ured za studente s invaliditetom

VAŽNI I KORISNI KONTAKTI I LINKOVI

Adresa: Zagrebačka 30, 52100 Pula

T: 052 377 062

e-adresa: uredssi@unipu.hr

SVEUČILIŠTE SJEVER

Ured za razvoj karijera (alumni), potporu studentima i cjeloživotno učenje

Adresa: Trg dr. Žarka Dolinara 1, 48000 Koprivnica

T: 048 499 925

e-adresa: jelena.ivelic,@unin.hr; tanja.sipek@unin.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Ured za studente s invaliditetom

Ulica Zrinsko Frankopanska 38, 21000 Split

ivan.bogdanovic@unist.hr

Mobitel 091 928 3752

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU

Ured za profesionalnu orientaciju, savjetovanje studenata i alumne

Lapadska obala 7, 20000 Dubrovnik

020 445 931

daria.vucijevic@unidu.hr

SVEUČILIŠTE U SLAVONSKOM BRODU

Odsjek za sveučilišne studije i studente

Trg I. Brlić Mažuranić 2, 35000 Slavonski Brod

Telefon: 035/493-402

e-adresa: mdursic@unisb.hr

INSTITUCIJE

PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM

<https://posi.hr/>

VAŽNI I KORISNI KONTAKTI I LINKOVI

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

<https://mzo.gov.hr/>

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EU

<https://www.mobilnost.hr/>

AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE

<https://www.azvo.hr/hr/>

NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

<https://www.ncvvo.hr/>

CENTAR ZA INFORMIRANJE I SAVJETOVANJE O KARIJERI

<https://cisok.hr/>

SAVEZI I UDRUGE

ZAJEDNICA SAVEZA OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE - SOIH

<https://www.soih.hr/>

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA ZA MLADE I STUDENTE S INVALIDITETOM SUMSI

<https://www.savezsumsi.hr/>

HRVATSKI SAVEZ SLIJEPIH

<https://savez-slijepih.hr/>

HRVATSKI SAVEZ GLUHIH I NAGLUHIH

<http://www.hsgn.hr/>

SAVEZ GLUHIH I NAGLUHIH GRADA ZAGREBA

<http://sginzg.hr/>

HRVATSKI SAVEZ GLUHOSLIJEPIH OSOBA „DODIR“

<https://dodir.hr/>

VAŽNI I KORISNI KONTAKTI I LINKOVI

UDRUGA ZA PROMICANJE KVALITETNOG OBRAZOVANJA MLADIH S INVALIDITETOM „ZAMISLI”

<https://zamisli.hr/>

CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE, EDUKACIJU I PRIMJENU NOVIH ZNANJA „UP2DATE”

<https://up2date.hr/home/>

